

Pinksteren 2018 – feest van verrassing

Lezingen: Genesis 11 : 1-9 en Handelingen 2: 1 – 13

Houdt u van verrassingen?

Ik bedoel van onverwachte gebeurtenissen – je hebt ze niet van tevoren gepland; je ziet ze ook niet aankomen. – Ineens gebeuren ze – onverwachts, ongepland, onvoorzien.

Houdt u van verrassingen? – Ik denk, dat we allemaal zeggen: “Nou, dat hangt ervan af: een leuke verrassing wél, want daar word ik blij van. Maar een onaangename verrassing, nee, die maak ik liever niet mee, want die maakt me onzeker, verdrietig, misschien zelfs boos.

Bijvoorbeeld als u op vakantie gaat. Het mooiste is dan dat je vakantie goed geregeld is. Dat er niets vervelends tussenkomt: bijvoorbeeld dat je ziek wordt en de reis moet annuleren. Of dat je op de plaats van bestemming aankomt en het weer is de hele tijd regenachtig of het vakantiehuis valt tegen – het is niet schoon of mooi ingericht. Maar het kan natuurlijk ook zijn dat je ineens ontzettend leuke mensen tegenkomt en dat de omgeving nog veel mooier is dan je had voorgesteld.

Je kunt met je agenda in de hand veel regelen en vastleggen, je kunt afspraken maken, je kunt je goed voorbereiden op wat komt. Maar tóch zit het leven vol verrassingen die je zelf niet in de hand hebt.

Ik vraag me af of we Pinksteren het feest van de verrassing kunnen noemen. Dat was het, denk ik, in ieder geval wel voor de discipelen. Misschien waren ze al bijna een jaar van plan geweest om weer met Pinksteren in Jeruzalem te zijn. Dat moeten ze plannen. Want de meesten van de discipelen komen

uit het noorden – Galilea waar Jezus ook vandaan kwam. Naar Jeruzalem in het zuiden is het een hele reis – dat doe je niet in één dag. Ik vermoed dat de discipelen hun verblijf tijdens de drukke Pinksterdagen in Jeruzalem ruim van te voren – hebben geregeld.

Maar dit jaar? Wat me verbaast, is dat de volgelingen van Jezus überhaupt nog naar het Pinksterfeest willen. Dat ze daar zin in hebben na alles wat gebeurd is met Jezus, hun meester.

Pinksteren is van oorsprong een Joods feest – een heel blij feest. Want met Pinksteren vieren Joden hun dankbaarheid voor de eerste oogst.

En ze vieren – en dat werd steeds belangrijker – hun dankbaarheid voor de Tora van God – de goede leefregels – die ze ooit bij de Sinaïberg, nog in de woestijn, hebben ontvangen. Wat bezielt de volgelingen om na Pasen en Hemelvaart zonder Jezus toch naar het feest te gaan – en ook nog uitgerekend in Jeruzalem? Waarom gaan ze toch? Omdat ze, nadat Jezus door een wolk aan hun oog onttrokken was, bij de Olijfberg, toch al in de buurt zijn?

Waarom zetten ze hun plannen door? Gaan ze om hun zinnen wat te verzetten? Zijn het mensen met vaste gewoonten – zo van met Pinksteren naar Jeruzalem dat is vaste prik? Dat doen we elk jaar. Even eruit, even geestelijk opladen en anderen ontmoeten. Dat hebben we gewoon nodig – tijd nemen om tot God en zo ook tot onszelf en tot elkaar te komen.

Wat is het dat hen bezielt – om op weg te gaan en om bij elkaar te komen? – We moeten ernaar gissen. Want Lucas die het boek Handelingen als vervolg van zijn eerste boek “het evangelie naar Lucas” heeft geschreven, zegt alleen kort en bondig: “Toen de

Pinksterdag (in Grieks Pentekoste, dat is de vijftigste dag na Pasen) aanbrak waren ze allen samen bijeen.”

Ik vind dat een opmerkelijk begin van een nieuw Pinksterfeest: de volgelingen van Jezus zijn toch maar samengekomen – na alle angst en teleurstelling van de kruisiging van Jezus, na alle opwinding van Pasen, na alle onzekerheid sinds Jezus niet meer in hun midden is en ze zonder Hem verder moeten.

Indrukwekkend is dat, dat mensen zich “herpakken” en gemeenschap en steun bij elkaar zoeken. Dat is heel kwetsbaar of juist heel sterk. Dat is iets dat we van hun voorbeeld kunnen leren.

Dat we als gemeenschap bijeenkomen – bijeen blijven komen, wat er ook gebeurt, hoe de situatie ook mag zijn. Steun bij elkaar en bij God zoeken en vinden.

Hoeveel waren er bij elkaar? Waren het twaalf, waren het er meer... misschien zelfs 120 mensen in een bovenzaal zoals een paar dagen eerder (beschreven in Handelingen 1)? het wordt niet gezegd, maar het doet er ook niet toe.

Lucas vertelt: “Plotseling klonk er uit de hemel een geluid als ven een hevige windvlaag dat het huis waar ze zich bevonden geheel vervulde. En er verschenen een soort vlammen, die zich als vuurtongen verspreidden en zich op ieder van hen neerzetten, en allen werden vervuld van de heilige Geest en begonnen te spreken in vreemde talen, zoals hun door de Geest werd ingegeven.”

Je zou zeggen: een verrassende presentatie, een feestelijke “multimediashow” begint. Gods Geest is creatief aan het werk en prikkelt de zintuigen.

Ten eerste is er iets te horen. Een geweldig geluid, een heftige stormwind die het huis vervult. Dat herinnert hen ergens aan de verhalen uit het Oude Testament: hoe God het volk Israël bij de berg Sinai met heftig geluid en vuurflitsen als uit een vulkaan verschijnt. Dat is geen toeval, want dat is het juist waaraan Joden denken als ze Pinksteren vieren: hoe God hen verschijnt bij de Sinai en hun de Tora geeft. Dus ook hier is weer een ontzagwekkend geluid te horen.

Ten tweede was er iets te zien. Het leek op vuur – vuur ook zoals bij de Sinai. Maar nu ziet het eruit alsof de discipelen van Jezus elk in vuur en vlam staan. Gelukkig dat ze niet echt in brand staan. Misschien wekt dat ook herinneringen aan God die tot Mozes sprak uit een brandende braamstruik. – En zou dat niet kunnen dat God ook uit de mond van mensen kan spreken die in vuur en vlam zijn net als uit die brandende braamstruik die niet verbrandt?

Ja, en dan het derde: naast het horen en zien

is iets te verstaan in menselijke woorden. En dat is geloof ik, de grootste verrassing van dat Pinksterfeest: allen die in die ruimte bijeen waren, begonnen God te loven en te vertellen over zijn grote daden – maar ieder in een andere taal. Ze waren er zelf verbaasd over, dat het hen zo makkelijk lukte. Er zijn zo ongelooflijk veel talen en dialecten. Je kunt die niet allemaal leren. Dat was toen ook al zo. Iedereen kende toen minstens één van de wereldvoertalen zoals Grieks, Latijn of Aramees. Zo kon je je tenminste verstaanbaar maken. Maar hier wordt gezegd dat al die feestvierders de lof op God en de verkondiging van het evangelie in de eigen moedertaal begreep. En dat is ongelooflijk mooi als je belangrijke zaken – diepe gedachten, gevoelens, ervaringen in de eigen taal van je hart kunt verstaan –

in de taal waarin je opgegroeid bent.

Dat raakt namelijk een diepere laag in je. Je begrijpt en verstaat elkaar dan helemaal.

En dat dat gebeurt spreekt niet vanzelf: aan het begin van de bijbel wordt namelijk het verhaal verteld van de torenbouw van Babel. De mensen worden trots op zichzelf en overmoedig. Ze beginnen een toren te bouwen met een hoge punt die ze graag tot in de hemel willen laten reiken. Om hen af te remmen van hun domme en drieste streven en hen voor hun absurde en belachelijke ambities te beschermen brengt God hun taal totaal in de war. Een verhaal als antwoord/ verklaring bij de vraag waarom er in de wereld zoveel landen en talen zijn en zoveel onbegrip. Maar God spreekt en verstaat al onze talen en dialecten.

Iets van dit spraakvermogen, van deze taalvaardigheid komt – wonderwel - met Pinksteren als een geschenk weer terug. Op het eerste gezicht lijkt dat allemaal wat chaotisch en warrig. Ik kan me goed voorstellen dat er mensen waren en nog zijn die zeggen: “Die gelovige mensen zijn dronken. Die kunnen niet helder denken en praten.”

Petrus heeft zich toen de moeite genomen om uit te leggen: “Nee, wat die volgelingen van Jezus zeggen is geen wartaal onder invloed van wijngeest, maar dat komt door de verrassende invloed van Gods Heilige Geest.” En die Geest, zo argumenteert Petrus, is niet aan leeftijd gebonden. Want God kan iedereen – jong of oud, man of vrouw – inspireren zoals de profeet Joël ooit gezegd heeft: “[God zegt:] Ik zal mijn geest uitgieten over al wat leeft Jullie zonen en dochters zullen profeteren, ouderen zullen dromen dromen, jongeren zullen vergezichten zien.

En wat zouden we zijn zonder dat verrassende nieuwe begin van Pinksteren, geboortedag van de gemeente van Christus in de wereld? Wat zouden we doen zonder die enorme verrassing van de Geest van God, die mensen aanzet om God te loven en de liefde van God uit te spreken en uit te dragen? Wat zouden we zijn als gemeente zonder de Geest die ons enthousiast maakt, het ons in ons geloven bemoedigt en troost?

Zouden we samenkomen als die Geest er niet was? Daarom laten we niet moe worden om bij elkaar te blijven komen. En laten we niet ophouden om te bidden om de inspiratie en hulp van Gods Heilige Geest en daarvoor open te staan.

Want misschien tot onze verassing is het Gods Geest die mensen, die ons, bijeen en zorgt dat we elkaar ten diepste begrijpen en verstaan.

De Geest die werkt, bij ons misschien wel in stilte
wanneer alles even weg mag vallen
ons hoofd leeg ons hart vol
Verademend

De Geest die werkt in ons, soms voelen we het
en beleven we wat misschien allang onbewust
in ons aanwezig is
Verrassend

De Geest die ons doet werken aan de toekomst

Dat we ons steeds weer laten verrassen door Gods Geest.

Loosdrecht, Gereformeerde Kerk

ds. Hillegonda Ploeger